

Karakter i uticaj Karavađovog stila

Mikelandelo Merizi (Amerigi) Da Karavađo (ital. Michelangelo Merisi, il Caravaggio) (rođen 29. septembra 1571. — umro 18. jula 1610. godine), je bio italijanski slikar aktivan u Rimu, Napulju, Malti i Siciliji između 1593. i 1610. godine. Smatran je prvim velikanom baroknog slikarstva.[2][3][4] Njegove slike odlikuje jedan nekompromisan realizam koji je okarakterisan kao naturalizam – radi razlikovanje od dotadašnjih pokušaja – i upotreba izrazitog kontrasta svjetlo-tamno (kjaroskura).[5]

Sirovog i zapaljivog karaktera, uvijek spreman na svađu, Karavađo je u svom djelu težio da otkrije istinu svijeta u kom je živio. Istinu onu koju je on vidio. Strah od ružnog je smatrao ogavnom slabošću. Nije osjećao nikakvu sklonost prema klasičnim uzorima ni idealnoj ljepoti. Htio je da sruši sve konvencionalizme i promišlja umjetnost po svojoj volji. Neki smatraju da ono što je sebi zadao jeste da prestravi publiku i da nije imao nimalo poštovanja prema ijednoj prethodnoj umjetničkoj tradiciji. Bio je jedan od prvih slikara kom su bili upućene slične kritike, a prvi čija je umjetnost okarakterisana jednom rječju: naturalizam. Istina je da je Karavađo bio isuviše veliki i ozbiljan umjetnik da bi sebi dao kao zadatak da proizvodi čisti senzacionalizam. Dok su kritičari raspravljali on je neumorno stvarao i njegovo djelo nije izgubilo nimalo hrabrosti čak ni četiri stoljeća kasnije.

Karavađov naturalizam, njegova namjera da vjerno predstavlja prirodu bilo da je lijepa ili ružna, nije ništa manje snažnija od one nekih njegovih savremenika, recimo Anibalea Karačija, koji je bio sklon idealizovanoj ljepoti inspirisan Rafaelom. Suprotno, Karavađa se može smatrati jednim od onih velikih umjetnika kao ranije Đoto i Direr, koji su htjeli da vide događaje iz biblijskih priča pred svojim očima, kao da se dešavaju na pragu njihove kuće.

Dok je većina drugih italijanskih umjetnika slijepo slijedila elegantni, skoro baletski stil kasnog manirizma, Karavađo je biblijske priče interpretirao kao visceralne i često krvave drame. Prikazivao je događaje iz „daleke svete prošlosti” kao da su se dešavali u njegovo vrijeme, nerijetko radeći sa živim modelima koje je presvlačio savremenom odjećom. Naglašavao je siromaštvo i običnost Hrista i njegovih sljedbenika, apostola, svetaca i mučenika, ističući njihovu pocjepanu odjeću i prljavštinu na stopalima. Takođe je razvio poseban oblik kjaroskura upotrebljavajući ekstremne kontraste svjetla i sjene kako bi naglasio detalje, gestikulaciju ili izraz lica, mršavost ruke, ili očaj i žudnju portetiranog. Njegov uticaj na tok zapadne umjetnosti je veliki i nije ograničen samo na slikarstvo. Karavađovo djelo je uticalo na mnoge kasnije umjetnike, na Rembranta u Holandiji, Velaskeza u Španiji i Teodora Žerika u Francuskoj. Osjećaj za dramatično konstruisanje scene i inovativan tretman svjetla i sjene takođe je direktno inspirisao mnoge ličnosti na polju filma, uključujući režisere Pjera Paola Pazolinija i Martina Skorseza.

Svi savremenici u Italiji nisu djelili isti entuzijizam i divljenje Karavađovom stvaralaštvu. Hvalili su ga njegove kolege umjetnici i poznavaoi umjetnosti, ali običan čovjek, kome je djelo u stvari bilo namijenjeno, je smatrao da mu nedostaje pristojnost i uvaženost, kvaliteti koji su prisutni u djelima većine drugih umjetnika epohe. Oni su mu zamjerali što na njegovim slikama vide sebi slične, budući da im je bilo draže da vide idealizovane i rječitije pobožne slike.[5]

Karavađova umjetnička reputacija je bila zasjenjena tokom njegovog života i kasnije, turbulentnim i krajnje tragičnim okolnostima njegovog ličnog života. U Rimu je počinio ubistvo i nasilan napad dok je bio na vrhuncu svoje umjetničke karijere, i nakon toga – uprkos što je poslije stvorio svoja najbolja djela

– ostatak života je proveo kao bjegunac od pravde. Od polovine 20. vijeka, njegovi nasilnički ispadi i nestabilan karakter postali su predmet popularne mašte i konstruiranja različitih mitova, gdje je percipiran kao autsajder svoga vremena koji se pobunio protiv autoriteta. Pretpostavljena, ali nedokazana Karavađova homoseksualna naklonost, zaključena na osnovu njegovih djela i određenih historijskih dokumenata, je dodatno uvećala intrigu o njegovoj legendi. Njegov karakter je savršen tip starog majstora za današnju publiku naviknutu na instant-slavu, u konstantnoj potrazi za kultom samodestruktivnog genija s kojim bi se mogla poistovječiti. Istina je vidno drugačija, a to je da je Karavađo bio intelektualno kultivisan i ozbiljan umjetnik, što ne nagovještavaju površni mitovi koji su o njemu stvoreni. Bliža analiza arhivskih podataka o Karavađu, njegovim prijateljima i neprijateljima – najvećim dijelom prikupljenih u istraživanjima arhiva u Rimu, Napulju i Malti krajem 20. vijeka – pokazuju da je čak i njegovim najimpulsivnijim radnjama vladala određena logika, pa i kad se vladao logikom osvetnika. Karavađo je po karakteru bio nasilan čovjek, ali je takođe činjenica da je živio i stvarao u nasilnička vremena.